

ปัจจัยที่มีผลต่อผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

Factors Affecting the Implementation Results of Subdistrict Administrative Organization in Nakhon Ratchasima Province on Dengue Hemorrhagic Fever Prevention and Control Criteria Manual for Local Government

ตวดี ไชยแสนท้าว*, ศรีรัตน์ ล้อมพงศ์**, จิตรพรรณ ภูษากฎทิพย์**

*องค์การบริหารส่วนตำบลตาเมียง จังหวัดสุรินทร์

**คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Tawadee Chaisantao*, Srirat Lormphongs**, Jitrapun Pusapukdepob**

*Tameang Subdistrict Administration Organization, Surin Province

**Faculty of Public Health, Burapha University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยจัดเรียงอันดับขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีค่าเฉลี่ยอัตราการป่วย 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ.2548-2552) จากมากที่สุด-น้อยที่สุด แล้วเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูง 50 อันดับแรกและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคต่ำ 50 อันดับสุดท้าย รวมทั้งสิ้น 100 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Stepwise multiple regression analysis ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 74.0 ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับควรปรับปรุง และร้อยละ 56.0 ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคต่ำ มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ โดยที่วิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายในการดำเนินงานมีผลมากที่สุด รองลงมาคือการจัดการด้านวัสดุ อุปกรณ์ และการวางแผน ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทุกตัวมีผลในทางบวกต่อผลการดำเนินงาน และร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 49.0 ซึ่งจากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีวิสัยทัศน์นโยบายเป้าหมายและการวางแผนในการดำเนินงานครอบคลุมมากยิ่งขึ้นรวมถึงให้มีการจัดการด้านวัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อจะได้มีผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

คำสำคัญ : ผลการดำเนินงาน โรคไข้เลือดออก องค์การบริหารส่วนตำบล คู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The purpose of this research was to study factors affecting the implementation results of Sub-district Administrative Organization on the dengue hemorrhagic fever prevention and control criteria manual for local governments in Nakhon Ratchasima province. The sampling group was selected through purposive sampling technique, by ranking the Subdistrict Administrative Organizations that had the mean morbidity rate in the past 5 years (2005–2009) from highest to lowest. Then, the first 50 Subdistrict Administrative Organizations with high incidence rate, and the last 50 Subdistrict Administrative Organizations with low incidence rate, which was equivalent to 100 Subdistrict Administrative Organizations in total. Data analysis was done by using percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression analysis. Research results showed that 74.0 percent of the Subdistrict Administrative Organizations with high incidence rate had the implementation results at a level where improvement is needed while 56.0 percent of the Subdistrict Administrative Organizations with low incident rate had the implementation results at an acceptable level. Vision, policy and goal had strongest effect toward the results, followed by materials and equipments management, and planning, respectively. All factors had the positive effects and jointly forecasted the implementation results by 49.0 percent. Research findings suggested that there should be the promotion and support for the Subdistrict Administrative Organizations to emphasize on vision, policy and goal, and planning for the better implementation with more coverage as well as the more appropriate and adequate material and equipments management in order to have the implementation results that passed the dengue hemorrhagic fever prevention and control criteria in the manual.

Keywords: Implementation results, Dengue Hemorrhagic Fever, Subdistrict Administrative Organization, Dengue Hemorrhagic Fever Prevention and Control Manual for Local Government

บทนำ

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดหนึ่งที่ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกอย่างต่อเนื่องทุกปี จากรายงานสถานการณ์โรคย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548–2552 พบว่ามีอัตราป่วยระหว่าง 38.03 – 71.46 ต่อแสนประชากร และอัตราป่วยตายร้อยละ 0.05 – 0.31 ต่อแสนประชากรซึ่งเป็นอัตราที่สูงเกินกว่าเกณฑ์ชีวิตที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด (ให้มีการป้องกันและควบคุมโรคนี้ให้มีอัตราป่วยในทุกกลุ่มอายุไม่เกิน 50 ต่อประชากรแสนคน และอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยไม่เกินร้อยละ 0.13 ของผู้ป่วย

โรคไข้เลือดออกทั้งหมด)¹ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงาน ควรมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหาร ส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในระดับท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ด้านการป้องกันโรคและระงับโรค ติดต่อกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537² และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542³ จากการที่มีการกำหนดหน้าที่ด้านการป้องกัน โรคติดต่อและระงับโรคติดต่อไว้ในกฎหมายถึง 2 ฉบับ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมี

ภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยดั่งนั้นจึงมีคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เป็นแนวทางในการดำเนินงานและโดยมีเกณฑ์ชี้วัดชัดเจน องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินงานตามคู่มือดังกล่าวมาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2551 แต่สถานการณ์การระบาดของโรคไข้เลือดออกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 21 เมษายน 2553 พบว่ามีผู้ป่วยมากที่สุดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแม้ช่วงนี้จะเป็นฤดูร้อนแต่สถานการณ์การระบาดยังคงมีอย่างต่อเนื่อง และคาดว่าในช่วงฤดูฝนจะมีการระบาดของโรคมามากกว่าเดิม^{2,4} แสดงว่าน่าจะมีปัจจัยต่างๆ มาเกี่ยวข้องโดยปัจจัยที่สำคัญ คือ บุคลากรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้สนับสนุน ตลอดจนกระบวนการบริหารจัดการ^{3,5} นอกจากนี้ยังไม่มีการศึกษาว่าผลการดำเนินงานเป็นอย่างไรและที่เป็นอย่างนี้เพราะปัจจัยอะไรบ้าง การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงาน ปัจจัยที่มีผลต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูงและต่ำ และปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ชี้วัดในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบตัดขวางโดยประชากรที่ในการศึกษาค้นคว้าคือองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 263 แห่ง จัดเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยอัตราการป่วย 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ.2548-2552) จากมากที่สุด-น้อยที่สุด แล้วดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยวิธีการคิดเป็นสัดส่วนจากจำนวนประชากร ซึ่งกำหนดไว้ว่าจำนวนประชากรระหว่าง 100-999 ขนาด

กลุ่มตัวอย่างควรเป็น 25%^{4,6} ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 100 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูง 50 แห่ง (ลำดับที่ 1-50) และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคต่ำ 50 แห่ง (ลำดับที่ 214-263) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นโดยนักวิจัย ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์คือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในองค์การบริหารส่วนตำบล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ 10 ส่วน ซึ่งสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ คุณลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดให้เลือกตอบและปลายเปิดให้เติมคำตอบ

ส่วนที่ 2 คำถามแบบปลายปิดให้เลือกตอบเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีคำตอบให้เลือกตอบ 3 ระดับ คือ มี ไม่ชัดเจน ไม่มี

ส่วนที่ 3 คำถามแบบปลายปิดให้เลือกตอบเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก 7 กิจกรรมคือเป็นแกนนำและศูนย์กลางในระดับท้องถิ่นเพื่อสำรวจและควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย สนับสนุนทรัพยากรหรือเงินงบประมาณเพื่อการดำเนินการร่วมเป็นคณะกรรมการจัดโครงการ/กิจกรรมพิเศษต่างๆ ร่วมกิจกรรมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์หรือโครงการพิเศษต่างๆ เป็นแกนกลางในการจัดตั้งกองทุน และกำหนดกฎระเบียบของท้องถิ่นมีคำตอบให้เลือกตอบ 3 ระดับคือใช่ ไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ ไม่ใช่

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการวางแผนประกอบด้วยขั้นเตรียมการก่อนวางแผน ขั้นวางแผน ขั้นการปฏิบัติตามแผน และขั้นการประเมินผล มีลักษณะ

คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้รับผิดชอบ ตามทฤษฎีของเฮาส์ ซึ่งเป็นคำถามที่ประยุกต์จากวรรณคดี (2548)⁷ และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 6 คำถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมตามแนวคิดของวัตค็อกและฟรานซิส ซึ่งเป็นคำถามที่ประยุกต์จากพจนานุกรม คำวิชา (2550)⁸ และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 7 คำถามเกี่ยวกับการจัดการด้านงบประมาณประกอบด้วย การจัดสรร ความเพียงพอ การเบิกจ่ายทันเวลา และความเหมาะสมของกฎระเบียบในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดเลือกตอบและปลายเปิดให้เติมคำตอบ

ส่วนที่ 8 คำถามเกี่ยวกับการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย ความเพียงพอ คุณภาพและการจัดสรรให้กับสถานที่ต่างๆ มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดเลือกตอบและปลายเปิดให้เติมคำตอบ

ส่วนที่ 9 คำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนจากประชาชน องค์กรของรัฐและเอกชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 10 คำถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตาม

เกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด 5 ตัวชีวิต ประกอบด้วย คำตัดสินที่ถูกต้องในชุมชน การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน แผนการดำเนินงานก่อน/ ระหว่าง/ หลังการระบาดของโรคกิจกรรมการสุ่มตรวจ/ ประเมินการควบคุมลูกน้ำยุงลาย และการดำเนินงานเมื่อมีผู้ป่วยเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด ให้เลือกตอบระดับการดำเนินงาน

เกณฑ์การจัดกลุ่มแบ่งระดับ มี 3 ระดับ^{5, 9} คือ ระดับดีมาก/ดี (ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม) ระดับปานกลาง/พอใช้ (ได้คะแนนระหว่างร้อยละ 60-79 ของคะแนนเต็ม) และระดับน้อย/ ควรปรับปรุง (ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม) แบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการตรวจสอบจริยธรรมจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยขอมหาวิทยาลัยบูรพาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นจึงได้นำไปทดลองใช้ก่อนนำมาใช้จริง มีค่าความเที่ยงด้านวิสัยทัศน์ นโยบายเป้าหมายในการดำเนินงาน การวางแผนภาวะผู้นำของผู้รับผิดชอบงาน การทำงานเป็นทีม และการสนับสนุนทางสังคม เท่ากับ 0.73, 0.79, 0.82, 0.84, 0.83 ตามลำดับประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติพรรณนาในรูปของความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลและร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานโดยการวิเคราะห์ Stepwise Multiple Regression Analysis

ผลการศึกษา

คุณลักษณะส่วนบุคคลและคุณลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้รับผิดชอบงานพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูง

และต่ำไม่มีความแตกต่าง โดยบุคคลผู้รับผิดชอบงานเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย (ร้อยละ 70.0, 56.0) อายุระหว่าง 30-40 ปี (ร้อยละ 66.0, 50.0) ส่วนมากจบปริญญาตรี (ร้อยละ 72.0, 82.0) ตำแหน่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน (ร้อยละ 74.0, 50.0) มีอายุงานด้านการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกน้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 82.0, 70.0) และในรอบปีที่ผ่านมาไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรค (ร้อยละ 64.0, 54.0)

ข้อมูลคุณลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูงและต่ำมีบุคลากรรับผิดชอบงานด้านการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก 2-3 คนมากที่สุด (ร้อยละ 77.0, 84.0) และการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูงมีการจัดสรรน้อยกว่า 50,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 36.0) ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคต่ำ มีการจัดสรรอยู่ระหว่าง 50,000 -99,999 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 44.0)

ผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

จากเกณฑ์การจัดกลุ่มผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เป็น 3 ระดับคือ ระดับดี (ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม) ระดับพอใช้ (ได้คะแนนระหว่างร้อยละ 60-79 ของคะแนนเต็ม) และระดับควรปรับปรุง (ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม) พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูง มีผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับควรปรับปรุง (ร้อยละ 74.0) สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิด

โรคต่ำ มีผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ (ร้อยละ 56.0) กิจกรรมส่วนใหญ่ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูงและต่ำจะมีการดำเนินการแต่ไม่ผ่านเกณฑ์ชี้วัด ซึ่งได้แก่ กิจกรรมการสำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายในชุมชน กิจกรรมการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านสุขภาพ รวมทั้งการแก้ปัญหาโรคไข้เลือดออก กิจกรรมการจัดให้มีแผนการดำเนินงาน ก่อน/ระหว่าง/หลังการระบาดของโรคและ กิจกรรมการควบคุมลูกน้ำยุงลาย

ปัจจัยที่มีผลต่อผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ระดับคะแนนของปัจจัยด้านต่างๆ พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูง ด้านที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (ร้อยละ 60.0) และการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ (ร้อยละ 74.0) แต่ด้านวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายในการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 50.0) ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคต่ำส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีด้านบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล และการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 70.0 ร้อยละ 80.0 ตามลำดับซึ่งด้านวิสัยทัศน์นโยบายเป้าหมายในการดำเนินการ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคต่ำอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 54.0) ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูงอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 50.0) แต่ด้านการทำงานเป็นทีม กลับพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูงอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 72.0) ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคต่ำอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 60.0) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับคะแนนของปัจจัยด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูงและต่ำ

ด้าน	จำนวน (ร้อยละ)					
	องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูง (n=50)			องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคต่ำ (n=50)		
	ดีมาก	ปานกลาง	น้อย	ดีมาก	ปานกลาง	น้อย
วิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายในการดำเนินงาน	8 (16.0)	17 (34.0)	25 (50.0)	14 (28.0)	27 (54.0)	9 (18.0)
บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล	30 (60.0)	18 (36.0)	2 (4.0)	37 (70.0)	12 (24.0)	1 (2.0)
การวางแผน	8 (16.0)	34 (68.0)	8 (16.0)	14 (28.0)	36 (62.0)	0 (0.0)
ภาวะผู้นำของผู้รับผิดชอบงาน	8 (16.0)	33 (66.0)	9 (18.0)	9 (18.0)	40 (80.0)	1 (2.0)
การทำงานเป็นทีม	9 (18.0)	36 (72.0)	5 (10.0)	20 (40.0)	30 (60.0)	0 (0.0)
การจัดการด้านงบประมาณ	7 (14.0)	36 (72.0)	7 (14.0)	7 (14.0)	42 (84.0)	1 (2.0)
การจัดการด้านวัสดุ อุปกรณ์	37 (74.0)	12 (24.0)	1 (2.0)	40 (80.0)	9 (18.0)	1 (2.0)
การสนับสนุนทางสังคม	9 (18.0)	26 (52.0)	5 (30.0)	8 (16.0)	37 (74.0)	5 (10.0)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกตามเกณฑ์ชี้วัดในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ วิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายในการดำเนินงาน บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล การวางแผน ภาวะผู้นำของผู้รับผิดชอบงาน การทำงานเป็นทีม การจัดการด้านงบประมาณ การจัดการด้าน วัสดุ อุปกรณ์ และการสนับสนุนทางสังคม โดยมีวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายในการดำเนินงานเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือ การวางแผน การสนับสนุนทางสังคม ตามลำดับ ส่วนบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล และการจัดการด้านงบประมาณเป็น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด ซึ่งปัจจัยที่มีผลและร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกตามเกณฑ์ชี้วัดในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ วิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายในการดำเนินงาน การวางแผน และการจัดการด้านวัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งทุกปัจจัยมีผลในทางบวกต่อผลการดำเนินงาน และร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 49.0 (ตารางที่ 2) และสามารถสร้างเป็นสมการทำนายผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกตามเกณฑ์ชี้วัดในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดังนี้

$$Y = -3.538 + 0.523X_1 + 0.231X_3 + 0.488X_7$$

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่เป็นตัวแปรทำนายผลของการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกตามเกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตัวแปร	B	S.E.	Beta	t	Sig	95% CI for B
ค่าคงที่ (a)	-3.538	2.185		-1.619	0.109	-7.875- 0.799
วิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย (x_1)	0.523	0.095	0.431	5.482	<.001	0.334- 0.713
การวางแผน (x_2)	0.231	0.056	0.338	4.113	<.001	0.120 - 0.343
การจัดการวัสดุ อุปกรณ์ (x_3)	0.488	0.242	0.155	2.016	0.047	0.007 - 0.970

หมายเหตุ $R^2 = 0.506$ Adj. $R^2 = 0.490$

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า วิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย ในการดำเนินงาน การวางแผนและการจัดการด้านวัสดุ อุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่มีผลและร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกตามเกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. วิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายในการดำเนินงาน

มีผลและร่วมทำนายผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคต่ำมีการดำเนินการต่อองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูงไม่มีการดำเนินการในเรื่องการปรับนโยบาย การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่และการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการกำหนดวิสัยทัศน์นโยบายเป้าหมายในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกให้เหมาะสมกับองค์กรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากการกำหนดทิศทางขององค์กรที่ชัดเจนจะ ก่อให้เกิดการจัดทำแผน/โครงการไปปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่

ความสำเร็จของการดำเนินงานตามเกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดองค์กรด้านการสาธารณสุขของอดิศักดิ์ สัตย์ธรรม^{6,10}ที่ว่าหลักการสำคัญของการจัดองค์กรนั้นอยู่ที่โครงสร้างการกำหนดภารกิจรวมขององค์กร บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานย่อย ตลอดจนการควบคุมกำกับให้องค์กรสามารถดำเนินงานบรรลุผลตามภารกิจ โดยมีปัจจัยตัวกำหนดความสำเร็จ ได้แก่ การกำหนด ทิศทางองค์กร การพัฒนาองค์กร และการสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรอื่น นอกจากนี้เป็นที่น่าสนใจที่ องค์การบริหารส่วนตำบลโดยส่วนมากจะมีการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร แต่มีส่วนน้อยเท่านั้นที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านสุขภาพและด้านการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จะมีเพียงการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มุ่งเน้นการทำงานที่เห็นผลที่ชัดเจนเพื่อเป็นผลต่อการเลือกตั้งในครั้งต่อไป^{7,11}

2. การวางแผน มีผลและร่วมทำนายผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูล

พบว่า เรื่องการศึกษาผลการดำเนินงานและปัญหาในการดำเนินการในปีที่ผ่านมา ก่อนวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงาน การควบคุม กำกับและติดตามการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน อย่างชัดเจนระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคสูงกับตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอัตราการเกิดโรคต่ำ

แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการเตรียม รวบรวมข้อมูลก่อนการวางแผนดี ก็จะสามารถนำมาใช้ในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานก็จะดำเนินไปได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้มีผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกที่ดีด้วย ดังนั้น ถ้ามีการวางแผนที่ดีตั้งแต่ต้นแล้ว เท่ากับได้รับความสำเร็จของงานไปแล้วครึ่งหนึ่ง ซึ่งคล้ายคลึงกับผลการศึกษาของภาณุพงษ์ พุทธชา และคณะ^{8,12} ที่ศึกษาพบว่า การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการดำเนินกิจกรรมด้านการวางแผนมากเป็นอันดับที่สองรองจากการประสานงาน และผลการศึกษาของจิตราภรณ์ แสงรุ่งนภาพรรณต¹⁻¹³ ที่ศึกษาพบว่ากระบวนการบริหารด้านการวางแผน มีความสัมพันธ์และสามารถร่วมทำนายการดำเนินงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดนครราชสีมา แต่ต่างจากการศึกษาของสุวรรณ โคตรชุม^{10,14} ที่ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการบังคับบัญชาสั่งการและการประสานงาน ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมการระบาดของโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

3. การจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ มีผลต่อผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัสดุอุปกรณ์เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงาน บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และยังมีส่วนช่วย

ทำให้ผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ปรากฏต่อสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่มีความคล่องตัวในการดำเนินงานค่อนข้างสูง เพราะเป็นองค์กรขนาดเล็ก และมีอำนาจในการตัดสินใจเองได้ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด จึงอาจส่งผลให้การจัดการวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกได้แก่ เครื่องพ่นเคมีกำจัดยุงลาย น้ำยาเคมีสำหรับกำจัด ยุงลายทรายกำจัดลูกน้ำยุงลาย แผ่นพับ ใบปลิว มีความเพียงพอ มีคุณภาพ สามารถจัดสรรและแจกจ่ายได้ตามความต้องการของพื้นที่ จึงทำให้การจัดการ ด้านวัสดุ อุปกรณ์มีผล และร่วมทำนายผลการดำเนินงานตามเกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ สอดคล้องกับการศึกษาของพรรณพร ไหมสมบุญ^{11,15} ที่พบว่าวัสดุอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล แต่การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ขัดแย้งกับผลการศึกษาของกาญจนา อินทรักษ์^{12,16} ที่ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในจังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำนวน 107 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ มีปัจจัยที่มีผลและร่วมทำนายผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกตามเกณฑ์ชีวิตในคู่มือการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายใน

การดำเนินงาน การวางแผน และการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยปัจจัยเหล่านี้องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาสามารถนำไปพิจารณาใช้ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ของตนเองได้ โดยปรับให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา สภาพสังคม รวมถึงความต้องการของชุมชน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินงานเรื่องนี้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและทำให้ปัญหาการระบาดของโรคไข้เลือดออกในชุมชนลดลง

ข้อเสนอแนะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกให้ชัดเจน ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้ง่าย มีการมอบหมายงานชัดเจน และกำกับติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ของตนเอง ตั้งแต่ขั้นตอนของการวางแผนเพื่อกำหนดเป้าหมาย ทรัพยากรที่จะใช้ และแนวทางการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องสร้างความเข้าใจกับผู้บริหาร และบุคลากรขององค์กร ให้เห็นถึงความสำคัญของบทบาทตนเองต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่สามารถผลักดันให้ชุมชนดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออกได้

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมกับงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

เอกสารอ้างอิง

1. กลุ่มโรคไข้เลือดออก สำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลง กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. สถานการณ์โรคไข้เลือดออก ย้อนหลังรายปี. [ออนไลน์] 2549 [เข้าถึงเมื่อ 12 มี.ค. 2554]. เข้าถึงได้จาก: <http://dhf.ddc.moph.go.th>.
2. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. [ออนไลน์] 2549. [เข้าถึงเมื่อ 22 ม.ค. 2554]. เข้าถึงได้จาก: http://www.thailocaladmin.go.th/upload/regulation/type1/2552/5/264_1.pdf?time=1325742508630
3. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. [ออนไลน์] 2552. [เข้าถึงเมื่อ 22 ม.ค. 2554] เข้าถึงได้จาก : http://www.thailocaladmin.go.th/upload/regulation/type1/2552/5/264_1.pdf?time=upload/regulation/type1/2552/5/264_1.pdf?time=1325742508630.
4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. ประกาศเตือนประชาชนระวังการระบาดของโรคไข้เลือดออกหลังพบผู้ป่วยแล้ว 307 ราย [ออนไลน์] 2553. [เข้าถึงเมื่อ 7 มกราคม 2554]. เข้าถึงได้จาก <http://www.cueid.org/content/view/3566/71/>
5. ทองหล่อ เดชไทย. หลักการบริหารงานสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: บริษัทสามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด; 2545.
6. สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวสู่การศึกษาเชิงปริมาณและเชิง

- คุณภาพ. สมุทรปราการ : ดี.เค.ปรินต์ติ้งเวิลด์; 2551.
7. กรวรรณ คู่อ่อน. ภาวะผู้นำของหัวหน้างานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นงานพลาสติก [สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ; 2548.
  8. พูนทรัพย์ คำวิชา. การทำงานเป็นทีมที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ จังหวัดอุดรธานี [วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข]. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2550.
  9. บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. เทคนิคการสร้างเครื่องมือ รวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. ปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์; 2549.
  10. อติศักดิ์ สัตย์ธรรม. ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนางานสาธารณสุขหน่วยที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2544.
  11. Wuttisak Rakdach. Factors related to public health management outcomes of the tambon administration organizations in upper central region of Thailand [Master degree of public health]. Chonburi: Graduate school, Burapha University; 2004.
  12. ภาณุพงษ์ พุทธา, จีรภา วัฒนกุล และนิมนวล พุทธา. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก จังหวัดอุดรธานี ปี 2549. (ออนไลน์) 2550 [เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2554] เข้าถึงได้จาก : <http://thailand.digitaljournal.org/index/JVBD/article/download/1354/1186>.
  13. จิตราภรณ์ แสงรุ่งนภาพรรณ. ปัจจัยทางการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดนครราชสีมา [วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข]. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2549.
  14. สุวรรณ โคตรชุม. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมการระบาดของโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น [วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข]. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2553.
  15. ทรรศนพร ไหมสมบุญ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในพื้นที่ตรวจราชการสาธารณสุขเขต 4 [วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข]. นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2550.
  16. กาญจนา อินทร์กิจ. ประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในจังหวัดสระบุรี [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกบริหารสาธารณสุข]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2545.